

Staré a krajové odrůdy hrušní Českokrumlovska

Dana Kindlmannová

Místní akční skupina Pomalší o.p.s.

Je obecně prospěšná společnost, která sdružuje veřejný, soukromý a neziskový sektor. Působí na území 27 obcí Jihočeského kraje o rozloze 333,76 km² s 23 206 obyvateli. Její činnost vychází z principů metody LEADER - z francouzského Liaison entre les actions economic rural (Propojení aktivit pro rozvoj ekonomiky venkova). LEADER funguje na přístupu "zdola nahoru" - sami lidé žijící na daném území si určují, jaké priority a které aktivity budou realizovat a podporovat.

Účelem projektů spolupráce realizovaných MAS v rámci PRV, osy IV LEADER je především zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídicích a administrativních schopností na venkově.

Cílem občanského sdružení **Modron** je ochrana a obnova přírody, krajiny a životního prostředí, kulturního bohatství a lidových tradic a záchrana a obnova genofondu starých odrůd ovocných stromů a jiných domácích dřevin v Jihočeském kraji, včetně jejich navrácení do krajiny.

URL: <http://modron-os.blogspot.cz/>

Předmluva

Úkolem této publikace je seznámit veřejnost s odrůdami hrušní, které se pěstovaly v Čechách před 60 a více lety a dosud zde stále rostou a plodí. Většinu z nich ale již v nabídce ovocných školek ani v zahradních prodejnách nenajdete. Jedním z důvodů je, že byly nahrazeny jinými odrůdami: lépe rostoucími, netrpícími chorobami a škůdci nebo s většími a lákavěji zbarvenými plody. Mnohdy je to však jen proto, že se bujně rostoucí staré odrůdy nevejdou na zahrádky u městských domů či v zahrádkářských koloniích. Mnoho hrušňových sadů bylo v šedesátých až osmdesátých letech minulého století rozoráno na pole, nebo zmizely pod rozrůstajícími se městskými i venkovskými sídlí. S tím, jak mizely tyto ovocné výsadby, mizely z naší krajiny i tyto staré, lety prověřené odrůdy hrušní, jež byly svého času vyváženy třeba i na vídeňský či hamburský stůl.

Je zajímavé, že v dobách, kdy Evropa nebyla protkána rovnými dálnicemi a rychlostními silnicemi, ale cesty byly kamenité a klikaté, kdy zboží rozvážely koňské povozy, patřily hrušky s velmi krátkou dobou skladovatelnosti mezi uznávané tržní odrůdy. Byly to např. odrůdy Solanka či Solnohradka, které mají vynikající, nezaměnitelné chuťové vlastnosti. Dnes se takové odrůdy na trhu neobjevují a v supermarketech najdete jen hrušky s minimálně měsíční dobou skladovatelnosti a s uniformní chutí. To je jeden z hlavních důvodů, proč má smysl tyto staré odrůdy znova vysazovat a pěstovat, ale i žádat v obchodech.

Je třeba si uvědomit, že hrušeň je mohutný strom, většina starých odrůd je velmi vzrůstných a nejlépe rostou a plodí na vyšších kmenných tvarech – vysokokmenech (stromcích, jejichž koruna se začíná rozvětlovat ve výši 1,70 až 1,90 m i více) či polokmenech (rozvětvení začíná v 1,30 až 1,50 m). Takový strom potřebuje pro zdravý růst a vytvoření pěkných plodů prostor zhruba 8×8 m, někdy až 12×12 m. Také doba, než takovýto stromek vyroste a vyspěje do plné plodnosti, je delší – minimálně 3–5 let pěstování v ovocné školce (čemuž odpovídá i vyšší cena) a poté zhruba další 3–4 roky pěstování na stanovišti. Výhodou je, že takto pěstovaný stromek může – na rozdíl od stromků nízkých tvarů – růst a plodit třeba i 40–60 let.

Vzrostlý ovocný strom přitom neslouží jen nám jako zdroj dobrých plodů, ale slouží i jako obživa či domov pro mnoho dalších živých organizmů: zpěvné ptactvo, hmyz, motýly. Velké koruny stromů také zabraňují vysušování a přehřívání půdy a mohutný kořenový systém chrání před erozí či splavováním půdy a zpevňuje svahy.

Staré a krajové odrůdy

Za *staré odrůdy* jsou považovány ty, jejichž vznik a hlavně rozšiřování se datuje do období před druhou světovou válkou. Mezi *krajové odrůdy* počítáme ty, jejichž vznik a zejména šíření je datováno a umístěno do jednoho konkrétního kraje.

Organizace knihy

Tato publikace je tvořena tak, aby pomohla zájemcům o pěstování starých, mnoha lety prověřených odrůd ve snazší orientaci a výběru té nejhodnější pro danou lokalitu a účel.

Některé staré odrůdy hrušní se vyznačují velkou vzrůstností s mohutnou korunou. Proto se hodí pouze na výsadbu do volné krajiny a na pastviny. Z toho důvodu jsou odrůdy v této publikaci řazeny podle vzrůstnosti, od odrůd, které jsou vhodné i pro malé zahrádky, přes odrůdy vysoké, štíhlé, hodící se do alejí, až po odrůdy nejmohutnější.

Užívané pojmy

Doba zralosti plodů:

Zeleně zbarvené pole s názvem odrůdy označuje letní odrůdy. Za letní odrůdy jsou považovány takové, které konzumně dozrávají v letních měsících: v červenci, srpnu, až do 15. září.

Oranžově zbarvené pole s názvem odrůdy označuje podzimní odrůdy: takové, které konzumně dozrávají do 15. listopadu.

Modře zbarvené pole s názvem odrůdy označuje zimní odrůdy. Jsou to ty, které konzumně dozrávají po 15. listopadu.

Konzumní a sklizňová zralost:

Sklizňová zralost – nejvhodnější doba, kdy se mají plody sklídit ze stromu. Jedním ze spolehlivých ukazatelů je snadná odlučitelnost stopky od plodonoše – plody jdou snadno lehkým pootočením plodu oddělit od plodonoše, ale jejich dužnina je ještě dostatečně pevná.

Konzumní zralost – nejvhodnější doba, kdy lze plody konzumovat: plody mají nejlepší vzhledové a chuťové vlastnosti.

Letní a raně letní odrůdy mívají stejnou dobu sklizňové i konzumní zralosti, na rozdíl od odrůd podzimních a zimních, u kterých tvoří rozdíl mezi sklizňovou a konzumní zralostí i několik měsíců.

Konzumní doba – doba vhodná pro konzumaci plodů: plody mají dobré chuťové i vzhledové vlastnosti.

Poloha:

- ✪ odrůdy jsou vhodné do vyšších poloh (450–600 m n. m.)
- odrůdy jsou vhodné do nižších teplých poloh, nebo do dobrých výhřevných půd na chráněném místě (do 350 m n. m.)
- ☞ odrůdy nejsou náročné na polohu

Náročnost na pěstování, náchylnost ke škůdcům a chorobám, odolnost vůči mrazu, náročnost na řez:

- ☺ odrůda nenáročná, odolná
- ☹ odrůda středně náročná
- ☹ odrůda hodně náročná, málo odolná

Chuťové vlastnosti:

- ☺ výborná stolní odrůda – vhodná k přímému konzumu
- ☹ dobrá odrůda, průměrných chuťových vlastností
- ☹ hospodářská odrůda, vhodná ke kuchyňskému zpracování – na koláče, štrůdly, kompoty

Spon výsadby:

- 8×8 odrůdy méně vzrůstné – menší koruny, vhodné do ovocného sadu
- 10×10 odrůdy více vzrůstné – větší koruny, vhodné do extenzivního sadu nebo do alejí
- Solitary vzrůstné odrůdy, vytvářející mohutné stromy, hodící se k výsadbám do volné krajiny

Odlučitelnost stopky od plodonoše:

- ☞ po sklizňové i po konzumní zralosti dobře drží na stromě; jsou vhodné na výsadby do volné přírody jako zdroj potravy pro zpěvné ptáky v zimních měsících
- ✕ snadná odlučitelnost od stopky; tyto odrůdy se musí včas otrhat ze stromu, jinak samy opadají a otlučou se

Četnost výskytu:

- ☼ běžně se vyskytující odrůda
- * odrůda dříve běžná, dnes ustupující
- ** odrůda vzácná

Opylení a oplození:

Při výběru odrůdy je třeba dbát i na zvláštnosti týkající se procesu jejich opylování a opylovačů.

Samosprašnost je schopnost odrůdy opylovat se vlastním pylem a vytvořit po oplodnění plody a semena. Může jít o skutečnou samosprašnost, nebo o tzv. partenokarpii – vytvoření plodu bez oplodnění (nevytváří se semena).

Opylení vlastním pylem je však u hrušní velmi vzácné. Pro vznik plodu je většinou potřebný přenos pylu z cizí odrůdy (hmyzem či větrem) na samičí orgán opylované odrůdy. Dobrymi opylovači jsou třeba odrůdy Avranšská, Boscova lahvice, Clappova, Červencová, Drouardova, Eliška, Esperenova máslovka, Hardyho, Charneuská, Konference, Madame Verté, Trévouxská, Williamsova.

Cizosprašnost znamená, že k opylení dojde pouze pylem jiné kompatibilní odrůdy. Kompatibilita odrůd je schopnost jedné odrůdy opylit druhou. Mezi cizosprašné a vzájemně kompatibilní dvojice odrůd patří Williamsova x Avranšská, Williamsova x Esperenova máslovka, Trévouxská x Avranšská, Drouardova x Lectierova a Amanliská x Konference. Partenokarpie (bezzadernost) je častější (do 6–8%) u těchto odrůd: Avranšská, Dielova, Dvorní, Guytova, Hardyho, Charneuská, Konference, Lucasova, Pastornice.

Triploidní odrůdy jsou nevhodné jako dárci pylu (opylovači) a současně jsou náročné na opylovače (tj. odrůdy, jež pro ně mohou být dárci pylu). Patří mezi ně např. Pastornice, Lucasova, Merodova, Kongresovka.

Dobré opylení a oplození zajistí pouze dostatek opylovačů (hmyzu, jenž přeneše pyl) na lokalitě a atraktivnost ovocné výsadby pro včely.

Výsadba – menší bloky:

15–20 m výsadby v dobrých podmínkách: 1 včelstvo

10–12 metrů v horších podmínkách: 3–4 včelstva na hektar

Extenzivní sady kmenných tvarů: 4–5 včelstev na hektar na 50–70 dospělých stromů

Seznam odrůd

Madame Verté	8
Fulvie	9
Ovesňačka	10
Děkanka červencová	11
Boscova lahvice	12
Salisburyova	13
Solnohradka	14
Nagevicova	15
Sterkmannova	16
Thiriotova	17
Solanka	18
Giffardova máslovka	19
Clappova	20
Ananaska česká	21
Lahvice královská	22
Mortilletova	23
Avranšská	24
Červencová	25
Pstružka	26
Pařížanka	27
Jakubka česká	28
Virgule	29
Děkanka Robertova	30
Grosdemange	31
Monchallardova	32
Charneuská	33
Dvorní	34
Merodova	35
Magdalenka	36
Pastornice	37
Hájenka	38
Ananaska courtrayská	39
Kolomaova máslovka	40
Amanliská	41
Viennská	42
Šídenka	43
Špinka	44

Madame Verté

Sklízí se v říjnu
Vydrží 1/2 roku

8x8

- Původ:** Belgie, 1810
- Požadavky:** dobré, hluboké, přiměřeně vlhké půdy; polohu potřebuje částečně chráněnou
- Růst:** středně bujný, vytváří kulovitou korunu
- Plody:** malé, bergamotkového tvaru
- Slupka:** zlatožlutá, zcela překryta zlatohnědou rzí
- Dužnina:** jemná, šťavnatá, lahodné, kořenné chuti
- Zrání:** sklízí se v říjnu, zraje v prosinci, vydrží do března
- Zdravotní stav:** květy namrzají, odolná vůči strupovitosti
- Opylovač:** dobrý, kvete později
- Upotřebení:** na přímý konzum, k sušení, povidla, sirup, víno, destiláty

Fulvie

Sklizeň listopad
Vyrůstí 3 měsíce

8x8

- Původ:** Belgie, 1854
- Požadavky:** na půdu nenáročná; teplá, chráněná poloha; náročná na řez
- Růst:** středně bujně, s plodností přestává růst, vytváří menší korunu
- Plody:** střední, nepravidelné, kulaté, nebo vejčité
- Slupka:** hladká, leskne se, někdy je rží zdrsňelá, sivě zelená, s nažnědlým líčkem; rzivé tečky i skvrny
- Dužnina:** jemná, šťavnatá, sladce navinulá, aromatické chuti
- Zrání:** češe se po opadu listů, uzrává v prosinci, vydrží do ledna
- Zdravotní stav:** náročná na půdu i stanoviště
- Opylovač:** dobrý, kvete později
- Upotřebení:** lahodná zimní stolní odrůda

Ovesňáčka

Sklizeň srpen

Vydrží 14 dní

8x8

- Původ:** stará odrůda
- Požadavky:** nenáročná, lépe plodí v teplejších půdách
- Růst:** roste bujně, koruna široce jehlancovitá
- Plody:** menší, hruškovité
- Slupka:** hladká, zelenavě žlutá
- Dužnina:** nažloutlá, měkká, šťavnatá, máslovitá
- Zrání:** sklízí se v polovině srpna, vydrží 14 dní
- Zdravotní stav:** proti mrazu jsou stromy středně odolné, květy jsou odolnější
- Upotřebení:** přímý konzum, kuchyňské zpracování

Děkanka červencová

Sklizeň od 20. července

Vydrží týden

8x8 padá

- Původ:** Belgie
- Požadavky:** vyžaduje dobré, hluboké, přiměřeně vlhké půdy; na polohu nenáročná, snese i vyšší
- Růst:** středně bujný, vytváří kulovitou korunu
- Plody:** malé, bergamotkového tvaru
- Slupka:** jemná, zelenavě žlutá, s červeným líčkem
- Dužnina:** bělavá, jemná, šťavnatá, výborné chuti
- Zrání:** 20. července, vydrží týden, nutno otrhat před dozráním
- Zdravotní stav:** proti mrazu odolná; strupovitostí netrpí
- Opylovač:** dobrý opylovač; kvete raně
- Upotřebení:** na přímý konzum, k moštování; nejhezčí a nejchutnější z nejranějších

Boscova lahvice

Sklizeň koncem září
Vydrží 2 měsíce

8x8

- Původ:** Belgie 1826, semenáč
- Požadavky:** půdu dobrou, vyhnojenou, polohu teplou, chráněnou
- Růst:** zdravý, prostřední, mezištěpování
- Plody:** středně velké, lahvicovitě protáhlé
- Slupka:** hladká, matná, zelenohnědá, rzivá
- Dužnina:** žlutobílá, rozplývavá, sladká, velmi dobrá
- Zrání:** koncem září; konzumně dozrává koncem října až v listopadu
- Zdravotní stav:** proti mrazu málo odolná, strupovitostí netrpí
- Opylovač:** Červencová, Děkanka Robertova, Charneuská, Clappova, Magdalenka
- Upotřebení:** vynikající tržní stolní odrůda

Salisburyova

Sklizeň ve 2. polovině září
Vydrží měsíc

8x8

- Původ:** Belgie, 1800
- Požadavky:** nenáročná, snese i sušší půdy
- Růst:** bujný, tvoří široce kulovitou korunu
- Plody:** střední, lahvicovitě baňaté, ke špičce protáhlé
- Slupka:** zelenožlutá, rzivá
- Dužnina:** tuhá, jemná, šťavnatá, sladká, výborná
- Zrání:** v druhé polovině září, zralost – říjen
- Zdravotní stav:** odolná
- Opylovač:** Avranšská, Clappova, Charneuská
- Upotřebení:** na přímý konzum, povidla, sirup, destiláty

Solnohradka

Sklizeň koncem srpna

Vydrží týden

8x8

- Původ:** Solnohradsko
- Požadavky:** na půdu i polohu nenáročná; v teplejších oblastech plodí lépe
- Růst:** bujný, vytváří velkou jehlancovitou, řídkou korunu
- Plody:** malé, cibulkovitého tvaru
- Slupka:** lesklá, slabá, zelenavě žlutá, s červeně nahnědlým líčkem
- Dužnina:** nažloutlá, jemná, šťavnatá, výborné aromatické chuti
- Zrání:** uzrává koncem srpna; vydrží týden – je lépe ji otrhat předem a uložit
- Zdravotní stav:** proti mrazu odolná; strupovitostí trpí
- Opylovač:** špatný opylovač; kvete záhy
- Upotřebení:** přímý konzum, k sušení, destiláty

Nagevicova

Sklizeň v 2. pol. července

Vydrží měsíc

8x8

- Původ:** Francie, již v 16. století
- Požadavky:** nenáročná
- Růst:** roste bujně, koruna jehlancovitá, hustá
- Plody:** malé, lahvicovité, u stopky zúžené
- Slupka:** hladká, světle zelená, později žlutá
- Dužnina:** nažloutlá, tuhá, zrnitá, suchá, sladká
- Zrání:** v polovině července až srpna
- Zdravotní stav:** mrazuvzdorná
- Upotřebení:** na přímý konzum, sušení

Sterkmannova

Sklizeň v polovině října
Vydrží dva měsíce

8x8

- Původ:** Belgie, 1820
- Požadavky:** nenáročná
- Růst:** roste bujně, koruna pravidelná, jehlancovitá
- Plody:** malé až středně velké, kuželovité, pravidelné
- Slupka:** hladká, lesklá, světle zelená, líčko rudočervené, lenticely rzivé
- Dužnina:** bělavě nažloutlá, šťavnatá, mírně zrnitá, avšak vcelku jemná, chuti navinule sladké, kořenité, dobré
- Zrání:** češeme v polovině října, k jídlu dozrává v polovině listopadu, vydrží do konce ledna
- Zdravotní stav:** odolná
- Upotřebení:** kuchyňské zpracování

Thriotova

Sklizeň v polovině října
Vydrží měsíc

10x10

- Původ:** Francie, 1858
- Požadavky:** náročná, daří se jí v půdách středně těžkých, propustných, dostatečně vlhkých
- Růst:** roste bujně, koruna široce pyramidální
- Plody:** středně velké, tupě kuželovité, baňaté, hladké, žluté, na sluneční straně s červeným líčkem
- Slupka:** hladká, lesklá, světle zelená, s hnědočerveným líčkem
- Dužnina:** bílá, šťavnatá, rozplývavá, sladce navinulá, dobrá
- Zrání:** sklízí se v polovině října, konzumně dozrává za 14 dní, vydrží do poloviny listopadu
- Zdravotní stav:** proti mrazu jsou stromy středně odolné, květy jsou odolnější, strupovitostí netrpí
- Opylovač:** cizosprašná; opylovači: Clappova, Williamsova, Děkanka Robertova; je dobrým opylovačem
- Upotřebení:** přímý konzum, kuchyňské zpracování

Solanka

Sklízí se v srpnu

Vydrží 14 dní

10x10

- Původ:** severní Čechy, Solany na Libochovicku
- Požadavky:** půda hluboká, živná, na polohu nenáročná
- Růst:** bujný, vytváří kulovitou, široce rozložitou korunu
- Plody:** střední velikosti, hruškovitého tvaru
- Slupka:** světle zelená, ve zralosti citronově žlutá
- Dužnina:** jemná, šťavnatá, sladce navinulá, aromatická, výborná chuť
- Zrání:** sklízená kolem 15. 8., dozrává postupně 3–4 týdny
- Zdravotní stav:** proti mrazu odolná, strupovitostí netrpí
- Opylovač:** cizosprašná; dobrý opylovač
- Upotřebení:** pěkná stolní odrůda, vhodná pro pozdně letní trh a přímý konzum

Giffardova máslovka

Sklizeň po 20. červenci

Vydrží týden

10x10

- Původ:** Francie, 1840
- Požadavky:** hluboké, dostatečně vlhké a živné půdy a chráněné teplejší polohy
- Růst:** v mládí bujný, v plodnosti střední; vytváří úzké jehlancovité, řídké koruny
- Plody:** středně velké, protáhlé, lahvicovité, mírně zhrbolené, vonné
- Slupka:** hladká, lesklá, zelenavě žlutá, na sluneční straně s červeně mramorovým líčkem
- Dužnina:** žlutobílá, šťavnatá, rozplývavá, sladká, navinulá; velmi dobrá
- Zrání:** je dobré ji protrhávat po 20. červenci; konzumní zralost konec července
- Zdravotní stav:** proti mrazu málo odolná; strupovitostí netrpí
- Opylovač:** dobrý opylovač, kvete záhy
- Upotřebení:** přímý konzum, destiláty, sušení

Clappova

Sklizeň v polovině srpna

Vydrží 14 dní

10x10

- Původ:** USA, 1860
- Požadavky:** nenáročná na klimatické podmínky; dobře se jí daří v půdách hlinitých i mělčích
- Růst:** v mládí bujný, vytváří velké, široce pyramidální koruny; dlouhé větve dobře obrůstají a ohýbají se do oblouků
- Plody:** větší až velké, baňaté
- Slupka:** světle zelené až žlutozelené, s karmínově červeným líčkem a žíháním
- Dužnina:** žlutobílá, šťavnatá, rozplývavá, navinule sladká, velmi dobrá
- Zrání:** sklízí se v polovině srpna; konzumně dozrává za 10–14 dní
- Zdravotní stav:** proti mrazu středně odolná, ve vlhčích oblastech je napadána strupovitostí
- Opylovač:** Boscova lahvice, Konference, Charneuská, Madame Verté, Pařížanka, Williamsova; je dobrým opylovačem
- Upotřebení:** přímý konzum

Ananaska česká

Sklizeň ve 2. pol. srpna

Vydrží 14 dní

10x10

- Původ:** není znám, v Čechách dříve velmi rozšířená
- Požadavky:** na půdu nenáročná; propustná, vlhčí zemina
- Růst:** bujný
- Plody:** středně velké, baňaté, vyrovnané
- Slupka:** hladká, žlutá, na slunci hnědočerveně zarudlá
- Dužnina:** žlutobílá, rozplývavá, sladká, velmi dobrá, vonná
- Zrání:** polovina srpna, nepadá, ale nesmí se nechat přezrát
- Zdravotní stav:** odolná
- Upotřebení:** přímý konzum, sušení

Lahvice královská

Sklizeň v říjnu
Vydrží 2 měsíce

10x10

- Původ:** neznámý
Požadavky: nenáročná
Růst: bujný, zdravý, jehlancovitá koruna
Plody: velké, lahvicovitě protáhlé
Slupka: hladká, lesklá, zelenavě žlutá, z větší části rzivá
Dužnina: žlutobílá, málo šťavnatá, hrubozrnná
Zrání: koncem října
Zdravotní stav: odolná proti mrazu
Opylovač: dobrý opylovač, kvete prostředně záhy
Upotřebení: výstavní, tabulová hruška

Mortilletova

Sklizeň konec srpna

Vydrží měsíc

10x10

Původ:	Francie
Požadavky:	na půdu nenáročná, poloha teplá
Růst:	bujný, zdravý, jehlancovitá koruna
Plody:	velké, baňaté, zhrbolené
Slupka:	žlutá, líčko začervenalé, tečkovaná
Dužnina:	bílá, rozplývavá, šťavnatá, velmi dobrá
Zrání:	koncem srpna
Zdravotní stav:	odolná
Opylovač:	kvete pozdě
Upotřebení:	přímý konzum, kompoty

Avranšská

Sklizeň konec září-říjen

Vydrží 2-3 týdny

10x10

Původ:

Požadavky:

Růst:

Plody:

Slupka:

Dužnina:

Zrání:

Zdravotní stav:

Opylovač:

Upotřebení:

Francie; vypěstovaná v roce 1788 ve školkách v Avranches vyžaduje dobré, vlhké půdy a teplejší chráněné polohy slabý, vytváří malé jehlancovité, řidší koruny; plodný obrost je krátký; vyžaduje zmlazování; velkou plodností se stromy vyčerpávají

střední, kuželovité – hruškovité

hladká, lesklá, zelenavě žlutá, líčko červené s hnědými tečkami středně tuhá, velmi šťavnatá, rozplývavá, výborná, sladce – příjemně navinulá, kořenitá, výrazná

sklízíme koncem září až počátkem října v tvrdém stavu; konzumně dozrává za 10-14 dní

proti mrazu středně odolná, v nevhodných podmínkách trpí strupovitostí

Červencová, Děkanka, Robertova, Charneuská

tržní odrůda, pro přímý konzum, na kompoty, krásná do stromořadí

Červencová

Sklizeň konec července

Vydrží týden

10x10

- Původ:** Francie; vznikla v Rouen v roce 1857
- Požadavky:** vyžaduje dobré, dostatečně vlhké půdy
- Růst:** slabý, vytváří malé jehlancovité, řidší koruny, plodný obrost je krátký; vyžaduje zmlazování
- Plody:** malé, vejčité až tupě kuželovité
- Slupka:** žlutozelené s červeným líčkem a pruhováním
- Dužnina:** žlutavě bílá, polojemná, šťavnatá, navinule sladká, dost dobrá
- Zrání:** sklízí se koncem července, konzumně dozrává několik dní po sklizni
- Zdravotní stav:** proti mrazu ve dřevě i v květu je odolnost dosti dobrá, strupovitostí netrpívá
- Opylovač:** dobrý opylovač; kvete raně
- Upotřebení:** na přímý konzum, k sušení

Pstruška

Sklizeň začátkem října

Vydrží 3 měsíce

10x10

- Původ:** Severní Sasko
- Požadavky:** nenáročná; lépe se daří v hlubokých, vlhkých živných půdách
- Růst:** bujný, mohutná, řídké jehlancovitá koruna
- Plody:** menší, vejčité
- Slupka:** pevná, mastná, oranžovožlutá, líčko červeně kropenaté
- Dužnina:** bílá, jemná, sladká, jemně kořenitá, velmi dobrá
- Zrání:** začátkem října, konzumně dozrává za 10–14 dní, vydrží do ledna
- Zdravotní stav:** odolná
- Opylovač:** špatný opylovač
- Upotřebení:** krásná stolní odrůda

Pařížanka

Sklizeň v prosinci

Vydrží 3 měsíce

10x10

- Původ:** Francie, 1892
- Požadavky:** vyžaduje chráněnou polohu, lepší půdní podmínky
- Růst:** roste bujně, šlahounovitě, koruna menší, jehlancovitá, rozkleslá
- Plody:** středně velké, podlouhle hruškovitý tvar
- Slupka:** špinavě zelená, matná, tuhá, částečně rzivá
- Dužnina:** nažloutlá, jemná, šťavnatá, sladká, výborná
- Zrání:** češeme v polovině října, uložena v chladu vydrží do února
- Zdravotní stav:** náchylná na strupovitost, houbové choroby
- Opylovač:** cizosprašná, opylovač: Konference, Clappova, Boscova lahvice; sama je dobrým opylovačem
- Upotřebení:** přímý konzum, zimní tržní hruška

Jakubka česká

Sklizeň konec července

Vydrží týden

10x10

- Původ:** česká odrůda, 1795
- Požadavky:** na půdu i polohu nenáročná
- Růst:** středně bujný, vytváří velkou jehlancovitou, široce rozložitou korunu
- Plody:** malé, cibulkovitého tvaru
- Slupka:** jemná, zelenavě žlutá, s červeným líčkem
- Dužnina:** bělavá, polojemná, šťavnatá, dobré chuti
- Zrání:** sklízí se koncem července, vydrží týden
- Zdravotní stav:** trpí chorobami
- Opylovač:** je dobrým opylovačem; kvete raně
- Upotřebení:** na přímý konzum, k sušení

Virgule

Skłizeň v polovině řřjna
Vydrží 3 měsíce

10x10

- Původ:** Francie
- Požadavky:** nenáročná, v chráněné teplejší poloze lépe plodí
- Růst:** roste bujně, koruna pyramidální
- Plody:** středně velké, oblé, širší, variabilní s dužnatým svalcem u stopky
- Slupka:** hladká, lesklá, světle zelená
- Dužnina:** bílá až nažloutlá, máslovitá, velmi šťavnatá, sladká, muškátově kořenitá, výborná
- Zrání:** česeme v polovině října, k jídlu dozrává někdy již v polovině listopadu, vydrží do konce února
- Zdravotní stav:** odolná
- Upotřebení:** přímý konzum, kuchyňské zpracování

Děkanka Robertova

Sklizeň počátkem října
Vydrží 2 měsíce

10x10

- Původ:** Francie, v druhé polovině 19. století
- Požadavky:** vyžaduje dobré, teplé, živné, vlhké půdy; poloha teplá, chráněná
- Růst:** rovný, bujný, vytváří jehlancovitou, vzpřímenou korunu
- Plody:** střední, těžké, baňaté, nepravidelné, bergamotkového tvaru
- Slupka:** matná, suchá, zelenavě žlutá, s oranžovo-červeným, žíhaným líčkem, rzí zdrsňelá
- Dužnina:** bělavá, jemná, šťavnatá; sladce aromatické, výborné chuti
- Zrání:** sklízí se počátkem října, konzumní zralost říjen–listopad
- Zdravotní stav:** namrzá, vyžaduje dobrou polohu a půdu
- Opylovač:** je dobrým opylovačem; kvete později; Boscova, Červencová, Charneuská, Madame Verté
- Upotřebení:** výborná tržní hruška

Grosdemange

Sklizeň říjen
Vydrží do prosince-února

10x10

- Původ:** Francie, 1905
- Požadavky:** teplá stanoviště, dobré půdy
- Růst:** koruna vzpřímená, kuželovitá
- Plody:** středně velké až velké, tvar hruškovitý, nepravidelný
- Slupka:** lesklá, zelená, tmavé líčko, velké lenticely
- Dužnina:** jemná, sladká, kořenitá
- Zrání:** v druhé polovině až koncem října
konzumní zralost prosinec až únor
- Zdravotní stav:** středně odolná
- Opylovač:** je dobrým opylovačem; kvete středně raně
- Upotřebení:** přímý konzum, k sušení, povidla, sirup, víno, destiláty

Monchallardova

Sklizeň koncem srpna

Vydrží 14 dní

10x10

- Původ:** Francie, 1810
- Požadavky:** teplejší polohy, živné, vlhké, dobré půdy
- Růst:** roste bujně, koruna jehlancovitá
- Plody:** středně velké, protáhle vejčité, zhrbolené
- Slupka:** hladká, světle žlutá, vonná, místy rzivá
- Dužnina:** bílá až nažloutlá, máslovitá, jemná, šťavnatá, aromatická, navinule sladká, výborná
- Zrání:** češeme koncem srpna, uložena v chladu vydrží do poloviny září
- Zdravotní stav:** náchylná na strupovitost, vyžaduje dobrou polohu i půdu
- Opylovač:** dobrý opylovač, kvete brzy
- Upotřebení:** přímý konzum, kuchyňské zpracování

Charneuská

Sklizeň 2. polovina září

Vydrží 3 měsíce

10x10

- Původ:** Belgie, vznikla jako nahodilý semenáč u Charneux na počátku 19. století
- Požadavky:** roste v hlubokých, dostatečně vlhkých a živných půdách a v chráněných teplejších polohách
- Růst:** v mládí bujný, v plodnosti střední; vytváří úzké jehlancovité, řídké koruny
- Plody:** středně velké, protáhlé, lahvicovité, mírně zhrbolené
- Slupka:** zelenavě žluté, na sluneční straně s narůžovělým líčkem
- Dužnina:** dužnina je žlutobílá, šťavnatá, rozplývavá, sladká, velmi dobrá
- Zrání:** v 2. polovině září; konzumně dozrává za 14 dní, vydrží do vánoc
- Zdravotní stav:** proti mrazu ve dřevě je málo odolná; strupovitostí netrpí
- Opylovač:** cizosprašná: Boscova lahvice, Clappova, Williamsova; sama je dobrým opylovačem
- Upotřebení:** přímý konzum, k sušení, povidla, sirupy, víno, destiláty

10x10

- Původ:** Belgická, 1844
- Požadavky:** náročná; vyžaduje půdy hluboké, živné, vápenité, polohy vyšší, chráněné
- Růst:** roste v mládí bujně, koruna jehlancovitá
- Plody:** velké, hruškovité
- Slupka:** silná, hladká, žlutavě zelenavě žlutá, lehce zarudlá
- Dužnina:** bělavá, zrnitá, šťavnatá, máslovitá, sladce navinulá, kořená
- Zrání:** co nejpozději, uzrává v listopadu, vydrží do prosince
- Zdravotní stav:** proti mrazu jsou stromy středně odolné, padá; ve špatných půdách natrpklá; strupovitostí prakticky netrpí
- Opylovač:** špatný opylovač
- Upotřebení:** přímý konzum, kuchyňské zpracování

Merodova

Sklizeň polovina září

Vydrží 14 dní

solitera

- Původ:** Francie a Belgie, 1836
- Požadavky:** na půdu nenáročná, poloha chráněná před větry
- Růst:** bujný, vzpřímený; vytváří větší jehlancovité koruny
- Plody:** velké, tupě zaobleně kuželovité
- Slupka:** zdrsňělá, šedozeleňožlutá, někdy s červeným líčkem
- Dužnina:** dužnina je smetanově bílá, jemná, šťavnatá, sladká, dobrá
- Zrání:** sklízí se v polovině září, konzumně dozrává 14 dní po sklizni
- Zdravotní stav:** proti mrazu i strupovitosti středně odolná
- Opylovač:** špatný opylovač, kvete záhy
- Upotřebení:** na přímý konzum, kompoty, mošty

Magdalenka

Sklizeň začátek července

Vydrží 14 dní

solitera

- Původ:** Francie
- Požadavky:** půda hluboká, živná, na polohu nenáročná
- Růst:** bujný, vytváří velkou jehlancovitou, široce rozložitou korunu
- Plody:** malé střední, vejčitého tvaru
- Slupka:** světle zelená
- Dužnina:** nažloutlá, máslovitá, šťavnatá, sladce navinulé chuti
- Zrání:** sklízí se začátkem července, dozrává postupně kolem 15. srpna
- Zdravotní stav:** nenáročná
- Opylovač:** dobrý opylovač, kvete prostředně pozdě
- Upotřebení:** na přímý konzum, k sušení, destiláty

Pastornice

Sklizeň listopad

Vydrží 3 měsíce

10x10

- Původ:** Francie, 1760
- Požadavky:** náročná, daří se jí v půdách středně těžkých, propustných, dostatečně vlhkých
- Růst:** roste bujně, koruna vysoká, jehlancovitá
- Plody:** velké, lahvicovitě protáhlé
- Slupka:** hladká, silná, tuhá, sivě zelená, charakteristický podélný šev
- Dužnina:** nažloutlá, hutná, řepovitá, pikantní, dobrá
- Zrání:** sklízí se koncem října, konzumně dozrává v listopadu, vydrží do února
- Zdravotní stav:** proti mrazu jsou stromy středně odolné, květy jsou rovněž odolnější; strupovitostí netrpí
- Opylovač:** špatně opyluje, kvete prostředně záhy
- Upotřebení:** přímý konzum, kuchyňské zpracování

Hájenka

Sklizeň konec září

Vydrží 14 dní

10x10

- Původ:** Belgická, 1844
- Požadavky:** úrodná, teplá půda, chráněná poloha
- Růst:** polobujný, koruna jehlancovitá, vysoká
- Plody:** středně velké, vejčité
- Slupka:** hladká, žlutavě zelená, žíhaně červené líčko, husté lenticely i rzivost
- Dužnina:** bílá, zrnitá, šťavnatá, máslovitá, sladká, aromatická
- Zrání:** koncem září, v říjnu dozrává, vydrží asi 14 dní
- Zdravotní stav:** proti mrazu středně odolná; ve špatných půdách natrpklá; strupovitostí prakticky netrpí
- Opylovač:** špatný opylovač, kvete prostředně záhy
- Upotřebení:** přímý konzum, sušení

Ananaska courtrayská

Sklizeň září
Vydrží 14 dní

solitera

- Původ:** 1784 v okolí Courtray, Belgie
- Požadavky:** půda dobrá, vyhnojená, poloha chráněná
- Růst:** zdravý, prostřední, mezištěpování
- Plody:** středně velké až velké, hruškovité, vyrovnané
- Slupka:** dřevnatá, hrbolatá, zelená
- Dužnina:** žlutobílá, rozplývavá, sladká, velmi dobrá, vonná
- Zrání:** 1.-20.9., dá se udržet 14 dní
- Zdravotní stav:** odolná
- Opylovač:** triploid
- Upotřebení:** přímý konzum

Kolomaova máslovka

Sklizeň druhá pol. září

Vydrží měsíc

solitera

- Původ:** Belgie
- Požadavky:** půdy dobré, středně těžké, dostatečně vlhké a teplejší (i vyšší) polohy
- Růst:** středně bujný; vytváří širší, jehlancovité koruny
- Plody:** menší, vejčité
- Slupka:** hladká, lesklá, zelená, později žlutá
- Dužnina:** jemná, šťavnatá, znamenitá, navinule cukernatá, kořeně chuti
- Zrání:** po 20. září
- Zdravotní stav:** na nemoci náchylná
- Opylovač:** dobrý opylovač, kvete prostředně pozdě
- Upotřebení:** stolní odrůda, sušení, destiláty

Amanliská

Sklizeň začátek září

Vydrží 14 dní

solitera

- Původ:** Francie, Bretaň, semenáč z Amanlis, 18 stol.
- Požadavky:** na půdu nenáročná, propustná zemina, vlhčí
- Růst:** velmi bujný
- Plody:** většinou malé, vejčité, kuželovitě baňaté, nepravidelné
- Slupka:** hladká, matně lesklá, jasně zelená, rží zdrsňelá
- Dužnina:** rozplývavá, sladce kořenitá, vonná, velmi dobrá
- Zrání:** začátkem září, dlouho nevydrží, nesmí se nechat uzrát na stromě
- Zdravotní stav:** velmi dobrá, hodně a pravidelně plodí
- Opylovač:** triploidní, opylovači: Křivice, Madame Verté, Eliška; sama je špatným opylovačem
- Upotřebení:** přímý konzum

solitera

- Původ:** jižní Francie, 1874
- Požadavky:** propustné lepší půdy, chráněné stanoviště
- Růst:** roste bujně, koruny jehlancovité, rozložené
- Plody:** středně velké, lahvicovité, válcovité
- Slupka:** hladká, zelená, rzivé lenticely zralá žlutá až světle hnědá
- Dužnina:** jemná, šťavnatá, slabě voní
- Zrání:** v polovině září
konzumní zralost: září–říjen, hniličí
- Zdravotní stav:** středně
- Opylovač:** dobrý opylovač, kvete středně pozdě
- Upotřebení:** přímý konzum, moštování

Šídlenka

Sklizeň první polovina srpna

Vydrží postupně měsíc

solitera

- Původ:** neznámý, v českých zemích od nepaměti
- Požadavky:** půda hluboká, živná, teplá; jižní, teplá, suchá poloha
- Růst:** bujný, vytváří velkou kulovitou, hustou, široce rozložitou korunu
- Plody:** malé střední, hruškovitého tvaru
- Slupka:** kanárkově žlutá, jemná, hladká, skoro masná
- Dužnina:** mdle bílá, máslovitá, šťavnatá, silně muškátovitá
- Zrání:** uzrává 10.–15. srpna, vydrží 2–3 týdny, lépe otrhat dříve a uložit v chladu
- Zdravotní stav:** proti mrazu odolná, strupovitostí netrpí
- Upotřebení:** přímý konzum, k sušení, kompoty

solitera

- Původ:** jižní Evropa, známa 400 let
- Požadavky:** nenáročná
- Růst:** zdravý, bujný, mohutné, široce rozložené koruny
- Plody:** menší, cibulkovité
- Slupka:** hrubá, hnědozelená, rzivá
- Dužnina:** šťavnatá, zelenavě bílá, jemná, máslovitá, výborná
- Zrání:** koncem srpna, konzumně v září
- Zdravotní stav:** velmi odolná
- Opylovač:** špatný opylovač, kvete pozdě
- Upotřebení:** zavařování, moštování

